

ՍՆՐԴԱՊԵՏՈՒ

Թ Ի Ի Ն,

Բերատունէական ըստ Հայոց:

Արտադրեալ առ Հոգնայեցիս
միջնորդութեամբ,

ԿԱՐԱՊԵՏԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ,

Անդրիանայեցի:

Է

ԹԵՈՒՈՐՈՍԵԱՆ ՊԵՏՐՈՍԻ

Ս Ի Մ Պ Բ Ի:

Ուն

Վ-30

Համարէլըսամի:

Ծախիւք և տպագրութեամբ Թարգ
մանողաց:

Համին ԲՆ. 1667: ԼՀՀայոց:

ԽՃԺԴ:

ԴԵՐՈՒՄԻ ԻՒՆԻՎԵՐՍԻՏԵՏԻ
 ԵՍՏՐ ՄԵՆ ԴԵՐ ԼՈՒԱՆԱՅԵՐ ԶՈՒՄ
 ԱՂԱԿԵՐԱՄԱՅ ԵՎ ԱՎԱՄՈՒԼԵՐԷՐ
 ԶԱՅԱ ԱՍԵՆՈՎ
 ԶԱՅՆ ԼՈՒԷԱՂ ԱՎԵՄԵՐՈՍԻ ԱԿՆ ԱՐԿԵՐ
 ԱՎ ՕՏԱՆԷԱ ՀԱՐԿԱՆԵԼ ԹԷ ՈՎ
 ԻՅԷ:
 ԱՎ ԳԵՐԲ ԱՃԱՂՈՆԵՔ ԵՎ ՕԳՈՍԿԱՐՐ:
 Ի ՎԱՐԴԱՎԵՍՈՒԹԻՒՆ ԵՆ. ԵՎ յԱՆԳԻՄԱՍ
 ՆՈՒԹԻՒՆ. ԵՎ յՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ. Ի ԽՐԱՄ
 ԱՐԴԱՐՈՒԹԵ՛Ն ԶԵ ԿՈՍՏԱՐԵԱՂ ԻԳԵ
 ՄԱՐԴՆ ԱՅ: յԱՄ ԳՈՐԾԱ
 ԲԱՐՈՒԹԵ ՀԱՍՏԱ
 ՄԵԱՂ:

2. ՏԻՖՆԷԱՅ. 3. 16:

ՇԻՆԵՆԷ ԻՄԱՐԱ ՎԱՂ ԵՂԻՆ ՅԵՐ ՂԵ ՄԵՂ
 ՕՔ ԶԱՆԱՐԺԱՆ. ԳՈՐԾԱՄԱՅ ՎԵՐԱԳԻՆ ՈՎ
 ՀԱՅԵՆՈՂ ԱՅԱՄ ՊԵՐՐԵՆ. ՈՂՈՐԺԻ
 ԱՍԷԱ ՈՐ ԼԱՄԶ ՆԵՂ ՈՂ
 ՈՐԺԻ ԱՍԱՅ ԼԱՐԺԻ
 ՈՎ ՀԱՆԴԻՏԷՐ
 ԴՈՎՈՎ ԱՍԷՐ
 ԻՍԿԱՅ
 ԻՅ

ԴՆ ԿԶԵԳԵՐ ԳԳԼԻՒ ՎԵՂԱՄԻՆ

493441

ԳԼՈՒԽ Առաջնորդ:
ՅԸ.Գ.Լ.Գ.Ս ԵՐՐՈՐԴՈՒ
Թ Ե Լ.Ն.Ն.

առ չքիստոնեայ էս:

Այո էս քրիստոնեայ եմ չնոր
հօքն քրիստոսի:

Ձինչ նշանակէ առեւն չքիստոնեայ:

Նշանակէ զայն՝ որ հաւատայ 'ի Քս
Թէ է ԱՃ. և ունի զօրէնս նորա:

Ձեարդ է Ք.Ս.Լ.Ճ:

Քանզի մինն յերրորդութենէն. որ է
անձն որդւոյ՝ մարմնացաւ 'իսրբութեան
կուսէն լոծածնէ, և միաւորեցաւ ընդ
մարդկութեան անշփոթաբար. և անփո
փոխապէս. վասն այնորիկ ասի ԱՃ:

Ձեարդ ասէ երրորդութեան:

Քանզի ներ միում ԱՃութեն տե
ռանի երիս ներգործութիւն, այսինքն,
Ծնող. և Ծնեալ. և բղխեալ: Այն որ
Ծնող է՝ Հայր ասի: Իսկ Ծնեալն որդի:
բայց բղխեալն Հոգի սուրբ: և ըստ
այսմ, անձն Հօր, ոչ է անձն Որդւոյ,
և ոչ Հոգւոյ: Իսկ անձն Որդւոյ ոչ է
անձն Հօր, և ոչ Հոգւոյն սրբոյ: Սա
և ոչ անձն Հոգւոյն սրբոյ՝ է անձն
Հօր:

CAPUT PRIMUM
de
T R I N I T A T E.

Tunc Christianus es?

Utique ego Christianus sum, gratiâ Christi.

Quid significat dictio Christiani?

Significat illum, qui credit in Christum, quod sit Deus, & tenet legem ipsius.

Quomodo est Christus Deus?

Quia unus est ex Trinitate, qui est persona Filii, incarnatus est ex sancta Virgine Dei genitrice, & adunatus est cum humanitate inconfuse ac immutabiliter: propterea dicitur Deus.

Quomodo dicitur Trinitas?

Quia intra unam Deitatem videntur tres actus, qui sunt: Genitor. & Genitus, & Procedens. Ille qui Genitor est, Pater dicitur: sed Genitus, Filius; at Procedens, Spiritus Sanctus. Atque juxta hoc: persona Patris non est persona Filii, nec Spiritus: ac persona Filii non est persona Patris, neque Spiritus Sancti: nec persona Spiritus Sancti est persona

Հօր՝ և ոչ Որդւոյ : յորս ոչինչ գոյ այլայլ
լուսն. կամ շփութումն :

() Իսրայէլ ասի Թ Երրորդութիւն :

Թ Եւթիմ անձամբ յատկացեալք են .
բայց Էութիւն և բնութիւն մի և նոյնք են
ամենեւին . զոչինչ ունելով զուրոյնու
թիւ, և կամ զզատութիւն . ոչ ըստ տեղւոյ՝
և ոչ ըստ Ժամանակի : Քանզի երեք
ասին ըստ անձնաւորութեն . և ոչ ըստ

Ս. 304. ՍԺութեն . ॥ Իսկ ըստ ՍԺութեն յաւետ
5. 7. մի են . որով և մի ասին :

Ս ասն էր Է Թ ԻՃ, և Երրորդ անգն
ԻՃութեն :

Ա ասն այն . զի ունի զկատարեալ Էութիւն :
զկատարեալ իշխանութիւն . զկա
տարեալ իմաստութիւն . և զկատարեալ
բարութիւն :

Դ Բառիցդ այդոյի՝ որն առ որ անգն
Երրորդութիւն համեմատի :

Կատարեալ Էութիւն առ սուրբ երրորդ
Էութիւն համեմատի . որ է ամենեւին կա
տարեալ՝ և առանց թերութե յամենե
սեան Էութիւն անկէտ և անսահման :

Իսկ կատարեալ իշխանութիւն Հօր
համեմատի . որ է իշխող ամենեցուն . և
սկիզբն ամի :

Իսկ իմաստութիւն Որդւոյ համեմատի . որով
եր

7
Patris, neque Filij. In quibus nulla est alteratio, aut confusio.

Quomodo dicitur unus Deus Trinitas?

Etsi personæ sunt distincti: tamen essentiâ & naturâ unum & iidem sunt omninò, nullam habentes separationem, aut disjunctionem, non secundum locum, neq̃ secundum tempus: quia tres dicuntur juxta personalitatem, & non juxta deitatem: at secundum deitatem semper unum sunt, quò & unum dicuntur. 1. Joh, 5. 7.

*Quare est unus Deus, & tres personæ
Divinitatis?*

Propterea, quia habet perfectam essentiam, perfectam potentiam, perfectam sapientiam, & perfectam bonitatem.

*Quanam ex hisce dictionibus cuilibet personæ
Trinitatis convenit?*

Perfecta essentia Sanctæ Trinitati convenit, quæ est omninò perfecta, & absque imperfectione in omnibus essentiis, sine fine & termino.

At perfecta potentia Patri competit, qui est dominator omnium, & principium universi.

Sed Sapientia Filio convenit, quâ cœ-
lum

Երկինք և երկիր հաստատեցաւ յոջեից՝

Dr. Hægel.

|| Լ ասի իմաստուութիւն Հօր:

1. 24. 30.

Իսկ բարութիւն Հոգւոյն սրբոյ հա
մեմատի . քանզի միշտ բարերարութեն
իւրով խնամեալ տաճէ զամենեւեան
դոյսս հանապազ որպէս և իսկզբանն
աշխարհի :

II ասն էր է Բարձրանալ չարչարել և Բռնանել
ՏՆ Բերոյ ԶԵ ՔԵ :

Աստիճակաբան և նորոգութեան մեքայ :

7. 12. 1891.

3. 22.

քանզի հինն ադամ, || որ կամեցաւ ճաշակ
մամբ պտղոյն Աճանալ. որով և 'ի դրախ
տէն արտաքսեցաւ. և յԱյ օտարա
ցաւ. իսկ Աճ կամելով զնա իւրոյ ցան
կուԹեն հասուցանել. առ որ իւրովի
հասանիլն անհնարին էր: այսինքն Աս
տուծածանալ: || և զկնի ժամանակաց առա
քեաց զորդի իւր. որ էառ զնոյն մարմինն.
որով յանցեաւ ադամ. միաւորելով ընդ
ինքեան || որով և զմեզ հաղորդս արար
ԱճուԹեն իւրոյ: քակելով զմիջնորմն
ցանկոյն՝ որ կառեալ կայացաւ հնովն
ադամաւ:

12007. 40

4.

Leaf 2.

14.

Զինչ նշանակէն անոռանիս արցադիւի. Եւ
Վա. Կամ յորիւ նշնցան :

112000

300

|| Յիսուս անուն'ի հրեշտակէն կոչե
ցաւ. յորժամ երևեցաւ յօսէփու'ի տես
լեան.

lum & terra stabilita sunt ex nihilo, & dicitur Sapientia Patris. 9
1. Cor.
24. 30.

Verum bonitas Spiritui Sancto competit: quia semper beneficiam suam protegens fovet omnes res omni tempore, sicut & ab initio mundi.

Quare facta est incarnatio, passio, & mors Domini nostri Jesu Christi?

Propter redemptionem & renovationem nostram: etenim vetus Adam, qui voluit esu fructus Deo similis fieri, eo ipso è paradiso ejectus, ac à Deo abalienatus est. Deus autem, qui voluit ipsum ad sui amorem perducere, ad quem suis viribus pervenire impossibile erat, hoc est, Deo similis ut fieret, misit post tempora Filium suum, qui assumpsit idem corpus, quod deliquit Adam, uniendo sibi illud: quod & nos participes fecit divinitatis suae, destruendo intergerini parietis septum, quod exstructum fuit per veterem illum Adamum. Gen. 3, 22
Galat. 4,
Eph. 2, 1

Quid significant nomina haec, JESUS CHRISTUS: vel à quo vocata sunt?

Nomen JESUS ab Angelo vocatum est, quando apparuit Josepho in somniis, Mat. 1, 2

A s

լեան. որ է ըստ եբրայեցւոցն փրոր
կեչ : զի փրկեաց զմեզ 'ի դժոխայնոց
տանջանացն . և 'ի բռնութեն բելի
արայ : բայց Քրիստոսդ անունն է յու
|| աղ. 44. նարէն բառ . որ || օծեալ Թարգմանի .
որ արդարև օծաւ մարդկութեն յԱճու
թեն :

|| ասն էր շէշ խաչանիշ Գրոշմի :

Մախ՝ զի խաչն նշանն է անուանի, զոր
'ի մեզ բերելով զմեզ անուանականս առ
նեմք . և զքրիստոնէութե դրոշմն 'ի
մեզ բացայայտեմք : երկրորդ զի ընդ
կնքելն զմեզ նշանաւ խաչին՝ զերրորդութեն
'ի մեզ բերեմք : քանզի նախ աջ ձե
ռամբ 'ի Ճակատս տանելով ասեմք յա
նուն Հօր : 'ի վայր 'ի սիրտս բերելով
ասեմք, յանուն Որդւոյ : 'ի ձախմէ ու
սոյ 'ի յաջն բերելով ասեմք . յանուն Հո
դւոյն սրբոյ :

Եւստ զիսպարդ տեսանէիս շիրիւհարդ սրբոյ
երրորդութեանն .

Այսու տեսանեմք . զի անուն ծանու
ցանէ զմիութի անութեն . իսկ զկնի
այլք բառքն ծանուցանեն զսբ երրորդ
դութեանն :

Եւստ յայտնեալ շահն : նշան դիրտնի :

somniis, quod Hebræum origine denotat SERVATOREM: quia servavit nos ab infernalibus cruciatibus, & à detentione Belial. Nomen verò CHRISTUS est dictio Græca, quod est, si interpreteris, UNCTUS: qui verè unctus est humani- P^{sal.} 44, 8.
tate à Deitate.

Quare nos signo Crucis signamus?

Primò, quia Crux signum est Dominicum, cujus notâ efficitur nos ad Dominum pertinere, illâq; Christianismum in nobis manifestamus. Secundò, quia obsignando nos signo Crucis, Trinitatem in nobis afferimus. Nam primò dexteram fronti imponendo dicimus: In nomine Patris. Deorsum pectori imponendo dicimus: In nomine Filii. A sinistro humero imponendo illam dextero dicimus: In nomine Spiritûs Sancti.

Hic quomodo videmus mysterium sanctæ Trinitatis?

Hoc videmus, quòd Nomen indicat unitatem Deitatis: reliqua autem verba indicant sanctam Trinitatem.

Nunc declara verbum illud, Signum Dominicum.

Նշան անդունի նշանակէ զմեռանիլն
մարմնով փրկչին մերոյ իվ իւշին. որ յետ
մարմննալոյն. որով եցոյց մեզ զճնապար
Բարե. հըս փրկուէ. որ է դուռն նեղ և անձուկ.

14.

ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԳ Վասն

Տ Ե Ի Ե Տ Ո Յ:

Որքանի էն աստիճանի հասարոց:

Երկոտասան բանք առաքելոցն
որք են 'ի հաւատամքն:

Իսկ զհասարակն:

Ի Ժո
որ-ին
իւնից.

|| Հաւատամք 'ի մի ԱՃ. 'ի Հայրն ամե
նակալ. յարարիչն երկնի և երկրի. երևե
լեաց և աներևութից: Եւ 'ի մի ՏՐ ՅՍ
ՔՍ Որդին Այ: ծնեալ յԱյ Հօրէ
միածին. այսինքն յեութէ Հօր: ԱՃ
յԱյ. լոյս 'ի լուսոյ. ԱՃ Ջմարիա
յԱյ Ջմարոէ. ծնունդ և ոչ արարած:
Սոյնինքն 'ի բնութէ Հօր. որով ամե
նայն ինչ եղև յերկինս և իվ ի երկրի.
երևելիք և աներևոյթք: Որ յաղագս
մեր մարդկան. և վասն մերոյ փրկու
թեան իջեալ յերկնից: մարմնացաւ.
մարդացաւ. ծնաւ կատարելապէս 'ի
Մարիամայ սրբոյ կուսէն Հոգւով սրբ
բով: որով էառ զմարմին՝ զհոգի
և

Signum Dominicum significat mortem corpore Salvatoris nostri in cruce, qui post incarnationem monstravit nobis viam salutis, quæ est porta angusta & pressa. Mat. 7, 14

CAPUT SECUNDUM

de

F I D E

Quot sunt gradus (s. partes) Fidei?

Duodecim sunt verba Apostolorum, quæ in Fide continentur.

Recita Fidem.

Credimus in unum Deum, Patrem Symbo-
lum Ni-
cænum omnipotentem, factorem coeli & terræ, visibilibus & invisibilibus. Et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei, genitum à Deo Patre, unigenitum, coessentiali Patri, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, genitum, & non factum, ejusdem naturæ cum Patre: per quem omnia facta sunt in coelo & in terra, visibilia & invisibilia. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de coelo, incarnatus est, homo factus est, natus est perfectè ex Maria sancta virgine per Spiritum Sanctum, assumens corpus, animam,

և զմիտս և զամբորինչ է 'ի մարդ. Ճշմարտանք և ոչ կարծեօք: շարճարեալ խաչեալ թաղեալ յերրորդ աւուր յարուցեալ է լեալ յերկինս նովին մարմնով նստաւ ը աջմէ Հօր: Գալոց է նովին մարմնովն և փառօք Հօր. դատել զկենդանիս և զմեռեալս. որոյ թագաւորութեն ոչ գոյ վաղ Ճան: Հաւատամք և 'ի սուրբ Հոգին. յանեղ և 'ի կատարեալն. որ խօսեցաւ յօրէնս, և 'ի մարգարէս, և յաւետարանս: Որ էջն 'ի յորդանան. քարոզեաց զառաքեալն. և բնակեցաւ 'ի սբսն: Հաւատամք և 'ի մի միայն յրնդհանրական և յառաքելական եկեղեցի: 'Ի մի մկրտութի. յապաշխարութի 'ի քուութի. և 'ի թողութի մեղաց. 'ի յարութի մեռելոց. 'ի դատաստանսն յաւիտենից. Հոգւոց և մարմնոց: յարքայութեն երկնից. և 'ի կեանսն յաւիտենականս:

Սինկե ցասութեն հաւատոյ բան:

Ի սկորք ասենն. եր երբեմն, յորժամ ոչ եր Որդի: կամ եր երբեմն. յորժամ ոչ եր սուրբ Հոգի: կամ թէ յոչ էից եղեն. կամ յայլմէ եութի ասեն լի նել զՈրդին Այ կամ զսուրբ Հոգին: և թէ փոփոխելիք են. կամ այլայլելիք: զայնպիսիսն նզովէ կաթուղիկէ և առաքելական եկեղեցի:

ac intellectum, & quicquid est in homine, verè & non fictè: passus, crucifixus, sepultus, tertio die resuscitatus, ascendens in coelum illo corpore, sedit ad dexteram Patris, veniet eodem corpore, & gloriâ Patris, judicare vivos & mortuos, cujus regni non est finis. Credimus & in Sanctum Spiritum, non factum, & in perfectum: qui loquutus est in Lege, & in Prophetis, & in Evangeliiis: qui descendit in Jordanem, prædicavit Apostolis, & habitavit in Sanctis. ~~X~~ Credimus & in unam solam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam, in unum Baptisma, in pœnitentiam, in veniam & remissionem peccatorum, in resurrectionem mortuorum, in judicium æternum, animarum & corporum, in regnum cœlorum, & in vitam æternam. Amen.

Huc usque sunt verba Fidei.

Qui verò dicunt: erat aliquando, quum non erat Filius; vel erat aliquando, quum non erat Spiritus Sanctus: sive ex nihilo facti sunt: aut ex alia essentiâ esse Filium Dei, vel Spiritum Sanctum: & si mutabiles sint, vel alterabiles; hujusmodi anathematizat Catholica & Apostolica Ecclesia.

Dictum

Ի որքոյն Ղրեգորէ շոաաաորէն հայոց
ասացեալ :

Ի սկ մէք փառաւորեսցուք . որ յառաջ
քանզ յաւիտեանս . երկիր պագանե
լով սրբոյ Երրորդութեն և մի Աճութեն :
Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ . այժմ և
միշտ և յաւիտեանս յաւիտենեց . Ամէն :
Ու հասարակաց շհասարակին :

Երկոտասան առաքեալքն : վն այնո
րիկ են երկոտասան բանք :

Օ ինչ ուսուցանէն բանիս այսոքի : ասա
հարճառօրիս :

Նախ և առաջին , յուսով հաւատալ
Աճ . և 'ի հարսնիւր 'ի սուրբ եկեղեցի :
Չի առաջին ութն բանքն առ Աճ հայ
ին : իսկ չորք վերջինք առ եկեղեցին :
Պարտիս շբանն ասալին :

Ես հաւատամ հաւատով . զի մի է
Աճ . և բնութք Հօր իւրոյ միածին Որ
դին . և Հոգին Սուրբ : Չի ասի Հայր
վն բարեգթութե իւրոյ ի վերայ ուղղա
փառաց քրիստոնեց : և մէք կոչիմք որ
Դեք ԱՅ || վն որդեգրութեն : Եւ բոլորից
է Հայր՝ վն ստեղծանելոյն զամենեւեան
զգոյս : Եւ կոչի Աճ , զի Աճ ամենա
կարօղ է : || որ կարէ առնել զամենայն
ինչ՝ զոր և կամի : Եւ ստեղծեաց

Հոգ. 8.
15.

Սաղմոս
134. 6.

*Dictum est à sancto Gregorio illuminatore
Armeniorum.*

Nos autem glorificabimus illum, qui
est ante secula, adorando sanctam Tri-
nitatem, & unam Deitatem, Patris,
& Filii, & Spiritus Sancti, nunc & sem-
per, & in secula seculorum, Amen.

Quis stabilivit Fidem?

Duodecim Apostoli: propterea sunt
duodecim verba.

Quid docent verba hæc, die brevi?

In primis spe credere in Deum, & in
sponsam ejus, in Sanctam Ecclesiam:
quia prima octo verba ad Deum respici-
unt; quatuor autem ultima ad Ecclesiam.

Narra verbum primum.

Ego credo fide, quod unus sit Deus,
& naturâ Patris sui unigenitus Filius, &
Spiritus sanctus: quia dicitur Pater pro-
pter bonitatem misericordiæ suæ super
orthodoxos Christianos. Nos autem voca-
mur Filii Dei propter adoptionem. Atque Rom. 8.
Pater universi est ob omnium rerum ex- 15:
sistentium creationem. Ac vocatur Deus:
quoniam Deus omnipotens est, qui potest
facere omnia, quæcunque vult; & creavit Psal. 134. 6

յոջընչէ զերկինս և զերկիր. և զամ'ինչ որ
'ի նս. որ է բոլովն աշխարհս

Պատմեա շէրրորդ բանն :

Ես հաւատամ միշտ 'ի Յս Բս յորդին
Ա. Ե. 'ի Հօրէ միածին : Չի է ծնեալ
'ի նուկոյ Հօրէ յառաջ քան զամ' յաւի
տեանս. և է ԱՃ յաւիտենից անվախճան.
ամենակարօղ. և ստեղծօղ. և ՏԵ ամենից
գոյից . որպէս է Հայր :

Պատմեա շէրրորդ բանն :

Ես հաւատամ, զի Յս Բս Ջմարիտ
ԱՃ է. և Ջմարիտ մարդ : զի էառ զմար
մին բանական յամենօրհնելոյ սրբու
հւոյ կուսէն Մարիամայ զօրու թեամբ
Հոգւոյն սրբոյ : ॥ այնպէս ծնեալ 'ի մօրէ
անհայր. որպէս 'ի Հօրէ անմայր :

Պատմեա շէրրորդ բանն :

Ես հաւատամ, զի Յս Բս վասն շա
հելոյ զաշխարհս. ॥ իւրով պատուականաւ
արեամբն ազօտեաց զմեզ : չարչարեցեալ
'ի հրէից ինեբքոյ պոնտացւոյ պիղատո
սի. և տանջեցեալ : Պսակեցեալ լիջօք
բեւեռեցեալ 'ի խաչափայտին' և մեռեալ
իջուցեալ 'ի խաչէն' և թաղեցեալ 'ի
նորում գերեզմանի :

Պատմեա շէրրորդ բանն :

Ես հաւատամ. զի ՏԵ մեր Յիսուս
Բրիս

Եբր. 7.
3.

Ի. Պեռ.
Ա. 19.

Կառ. 2.
14.

ex nihilo coelum & terram, ac quicquid est in illis, nempe universum mundum.

Refer secundum verbum.

Ego credo semper in Iesum Christum, in Filium Dei, ex Patre unigenitum: quia est genitus ex eodem Patre longè ante omnia secula. Et est Deus æternitatum infinitarum: omnipotens, ac creator, & Dominus omnium rerum, sicut est Pater.

Commemora tertium verbum.

Ego credo Iesum Christum esse verum Deum, & verum hominem: quoniam assumpsit corpus rationale de omnium benedictâ sancta virgine Maria, virtute Spiritûs sancti; illo modo genitus est ex matre sine patre, sicut ex patre sine matre. Hebr. 7, 3.

Declara quartum verbum

Ego credo Iesum Christum, mundi lucrandi causâ, suo pretioso sanguine 1. Pet. 1, 18 liberasse nos, passum à Judæis sub Pontio Pilato, & flagellatum, coronatum 19. spinis, clavis affixum in cruce lignea, Col. 2, 14. & mortuum, demissum de cruce, ac sepultum in novo sepulchro.

Recita quintum verbum.

Ego credo Dominum nostrum Iesum
Chri-

Քս երբ մեռաւ՝ փութանալիւ Հոգւովն
էջ 'ի դժոխս . 'ի տեղին ուր սբ հարքն
կային արգելեալք . իսկ մարմնովն եղաւ
'ի գերեզմանի : Եւ յերրորդ աւուր յա
րուցեալ յաւուր կիւրակէի փառաւորա
պէս . հօր զօրութի :

Յայտնեա շնորհքորդ բան :

Պարծ.
1. 3:

Ես հաւատամ՝ զի Յս Քս յետ յարու
թէն յաւուրս քառասուն յայտնեցաւ
աշակերտաց իւրոց՝ վս հաստատութի
և ճշմարտութեան յարութէն : զկնի
աւուրց քառասնից համբարձաւ յեր
կինս՝ 'ի վերոյ քան զսմ երկինս . և նստաւ
ընդ աջմէ Այ Հօր ամենակարողի . գե
րազանցեալ քան զսմ դասս հրեշտակաց :
Եւ հաւասար է փառացն Հօր նոյնպէս
Տր և խնամօղ ամենեցուն ստեղծուա
ծոց :

Պարմեա շնորհքորդ բան :

Սարկ.
25. 31.

Ես հաւատամ . զի Տր մեր Յս Քս .
'ի կատարածի աշխարհիս ॥ գալոց է յեր
կնից . մեծ և հզօր զօրութի և իշխա
նութի և փառօք Հօր դատել զմարդիկ .
॥ և հատուցանել ամենեցուն ըստ գոր
ծոց : չարաց և բարեաց :

Հովհ.
2.

Սեփեա շնորհքորդ բան :

Ես հաւատամ 'ի սբ Հոգին . որ է
'ի

Christum, quando mortuus est, festinanter animâ descendisse ad inferos, in locum, ubi sancti Patres erant detenti: corpore autem positum fuisse in sepulcro, & tertio die resurrexisse, die scil. Dominico gloriose, fortem potentia.

Explica sextum verbum.

Ego credo Jesum Christum post resurrectionem dies quadraginta apparuisse Acto. 1, 3. discipulis suis, ob confirmationem & veritatem resurrectionis: post dies quadraginta ascendisse in coelum, longe super omnes coelos, & sedisse ad dextram Dei Patris omnipotentis, transcendentem omnes choros Angelorum, & æqualem gloriæ Patris: eodem modo Dominum ac protectorem omnium creaturarum.

Narra septimum verbum.

Ego credo, quòd Dominus noster Jesus Christus in fine mundi venturus sit Mat. 25. de coelo, magnus & fortis virtute ac potestate, 31. gloriâ Patris judicare homines, atque retribuere omnibus secundum opera, Rom. 2, 6. mala & bona.

Explana octavum verbum.

Ego credo in sanctum Spiritum, qui est
ex

ի սրբոյ երրորդութեն. Էակից Հօր՝ և փա
ռակից Որդւոյ. գոյակից և բնութենա
կից երրեակ անձն երրորդութեն: ՄԺ
յաւիտենական և Տժ ամենեցուն. իսկ
Հայր և Որդի:

Պատմա շինեցորդն բան:

Ես հաւատամ նոյնպէս՝ զի մի է կա
թութիկէ և ուաքելական սբ եկեղեցի

Մատթ.

16. 18.

Հմեալ ՚ի Քէ, իւր վիմին պետրոսի
առաքելոյ: Որ է ժողովարան ամ ուղղա

Մատթ.

28. 19.

փառաց քրիստոնէից. որք են մկրտեալք
յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբ

ոյ. և խոստովանին զհաւատս Տ՛ն մե
րոյ Յէ Քէ ըստ հարցն սրբոց:

Ս ան էր անուանի իաւուղիէ:

Աս այն սբ ասի և կաթութիկէ. զի
ունի գլուխ զՔս. և զանդամս բազումս
զընդհանուր հաւատացեալս Քէ, ներ
պարունակեալ յինքեան և զխորհուրդս
փրկականս: Աս այն անուանի կաթութի
կէ. այսինքն հասարակաց պարունակող:

Ս ան էր ասի հաղորդութի սրբոց:

Ասի մասնաւորութի աղօթից՝ և բա
րեաց գործոց. որք լինին ՚ի սուրբ եկեղե
ցւոջ ըստ անձին: Քանզի՝ մի անդամս
անձին զիւրոյ գործոյ զշահակատու
թին պարգևէ այլոց անդամոցն. կարե
կցե

ex sancta Trinitate, ejusdem existentiae particeps cum Patre, & gloria cum Filio, substantiae & naturae ejusdem consors: tertia persona Trinitatis, Deus aeternus, ac Dominus omnium, sicut Pater, & Filius.

Narra nonum verbum.

Ego credo similiter unam esse Catholicam & Apostolicam sanctam Ecclesiam, fundatam in Christo super petram Apo- Mat. 16,
stolum Petrum: quae est congregatio o- 18.
mnium orthodoxorum Christianorum; qui sunt baptizati in nomine Patris, & Fi- Mat. 28,
lii, & S. sancti, ac profitentur Fidem Domi- 19.
ni nostri Jesu Christi juxta Patres sanctos.

Quare vocatur sancta, & Catholica?

Propterea Sancta vocatur, & Catholica: quia habet caput Christum, ac membra multa, universales fideles Christi, contentos in illâ, & Sacramenta salutaria; ideò vocatur Catholica, h. e. Universalia complectens.

Quare dicitur communio sanctorum?

Dicitur participatio orationum, & bonorum operum, quae fiunt in sancta Ecclesia secundum personam: nam unum membrum personae de suo effectui utilitatem impertitur alijs membris, auxilium

կցելով նոցին աննախանձաբար :

Ճառեա շնորհաբարք Բանն :

Ես հաւատամ, զի 'ի սբ եկեղեցւոջ է
Ճմարտապէս ԹողուԹի մեղաց. միջնոր
դուԹք սրբոյ խորհրդոյ խոստովանու
Թեն : Զոր ընկալան մարդիկք՝ աստ
տալ զհաշիւն մեղանաց իւրեանց հան
դերձ զղջմամբ : Եւ ազատիլ 'ի պար
տուցն յանցանաց :

Պատեա շնորհաբարք Բանն :

Ես հաւատամ՝ զի զկնի վախճանի
աշխարհիս այսորիկ՝ ամենեցուն ննջեցե
լոց մարմինք յառնելոց են միաւորուԹք
ընդ հոգւոց իւրեանց : ԵԹէ բարեաց՝
2. ՏԻ. 4. և եԹէ չարաց՝ և առ ընդունիլ զհատու
8. ցումն իւրեանց յարդար դատաւորեն :

Ճառեա շնորհաբարք Բանն. որ
է Վերջին :

Ես հաւատամ. զի բարի քրիստո
Ս. արեւնեայքն և երԹան 'ի կեանոն յաւիտենից.
25. 46. որ է արքայուԹին երկնից՝ լի ամերա
նուԹք : Իսկ չարքն և անհաւատքն՝ 'ի կո
րուստն յաւիտենից. որ է դժոխքն. լի
ամենայն ԹշուառուԹք՝ և ամենակերոյ
տանջանօք :

Զիւ նշանակէ շինի ասէն Ի վն :

Սովորուի է մարդոյ. զի զկնի հաւա
նելոյ

lium ferendo illis sine invidia.

Recita decimum verbum.

Ego credo in sancta Ecclesia esse verè remissionem peccatorum, mediatione sancti Confessionis Sacramenti, quod receperunt homines hîc reddere rationem peccatorum suorum simul cum contritione, & liberari à debitis delictorum.

Narra undecimum verbum.

Ego credo post finem mundi hujus omnium dormientium corpora resurrectura esse unitione cum animabus suis, siue bonis siue malis, accipere retributionem à justo iudice. 2. Tim. 4. 8.

Refer duodecimum verbum, quod est ultimum.

Ego credo bonos Christianos ituros esse in vitam æternam, quæ est regnum cœlorum, plenum omnis beatitudinis: malos autem & infideles in perditionem æternam, quæ est infernus, plenus omni ærumna, & omnimodis cruciatibus. Mat. 25. 46.

Quid significat vox Amen?

Utitur eâ homo, quando post assensum

B

sum

Նեւոյ իրին՝ և ընդունելոյ՝ ասէ զբառս
զայս՝ որ նշանակէ. եղեցի. կամ այո :

ԳԼՈՒԽ ԵՐՐՈՐԴ

Վասն

ՏԵՐՈՒՆԵԼԿԼՆԵ ԸՊ ՕԹԻՑ:

Պ. իրէս շհայր Բր որ յերկինս :

Այո՞ գիտեմ :

Ու է ասացեալ զաղօթնս զայս :

ՏՐՆ մեր Յս Բս է ասացեալ. վասն
որոյ՝ և աղօթք Տրունի զսա անուանեմք :
Սակս որոյ ամ քրիստոնեոյ պարտական
է ուսանիլ. ընդ նմին և զհաւատամքն. և
զողջոյն քեզ Մարիամն :

Որդես ասի Տրունակոն աղօթին :

Ս. Ե. Զայր մեր որ յերկինս ես : սուրբ եղեցի
6. 9. և անուան քո : եկեսցէ արքայութի քո : եղի
այն կամք քո որպէս յերկինս և յերկրի :
զհաց մեր հանապազորդ տուր մեզ այս
օր : և թող մեզ զպարտիս մեր : իսկ և մեք
թողումք մերոց պարտապանաց : և մի տա
նիր զմեզ 'ի փորձութիւնս, այլ փրկեա
զմեզ 'ի չարէ :

Օ ինչ ծանոցանէն Բր աղօթես աստի :

ասա խորհիւրդոյ :

Ամենայն ինչ՝ որ մեզ հարկաւոր է՝
եթէ

sum rei, & receptum profert dictionem hanc, quæ significat: verè fiat, vel, Ita sit.

CAPVT TERTIUM de DOMINICA ORATIONE.

Scisne PATER NOSTER, qui es in calis?
Ita, Scio.

Quis dixit Orationem hanc?

Dominus noster Iesus Christus dixit: quapropter & Orationem Dominicam hanc vocamus; quâ discendâ omnes Christiani necesse habent, cum Fide Apostolorum, & Salutatione Mariæ.

Quomodo dicitur Dominica Oratio?

Pater noster, qui in coelis es, sanctum Mat. 6, 9.
&c.
sit nomen tuum. Veniat regnum tuum.
Fiat voluntas tua, sicut in coelo, & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodiè. Et remitte nobis debita nostra, sicut & nos remittimus nostris debitoribus. Et ne inducas nos in tentationem: sed libera nos à malo.

Quid indicat nobis Oratio hæc, dic brevissime?

Omne id, quodcunque nobis necessarium

ուանդն՝ և ոչ ամփոփել իմէն ջ սակս անար
 ժանու թե մերոյ : Ա եցեր ուրդն՝ և թող
 մեզ զպարտիս մեր՝ իսկ և մեք թողումք
 մերոց պարտապանաց : Որով խնդրեմք
 յԱստուծոյ յանցանաց մերոց՝ և սղալա
 նաց զներու մն, և զթողութի. բայց և
 մեք պարտիմք մերոց յանցաւորացն թո
 ղուլ. քանզի եթէ ոչ թողումք մեք մե
 րոց յանցաւորացն. և ոչ Աճ զմերն թո
 ղու : Եթե ներորդն. մի տանիր զմեզ
 ՚ի փորձութի. այլ փրկեա զմեզ ՚ի չարէ.
 Որով ուսուցանէ զմեզ. ոչ միայն զայս
 աղօթել՝ մի տանիր զմեզ ՚ի փորձութի.
 այլ և զայն. եթէ փրկեա ՚ի չարէ : տես՝
 զի առաջնոմն մաղթեմք՝ ոչ արկանել
 զմեզ ՚ի փորձութի. իսկ երկրորդիւն
 վերաբերել զմեզ ՚ի փորձութէն նե
 րում գոմք :

Դիտեա շողջոյն չեղ Սարիտմն :

Այո գիտեմ :

Ի՞նչ չի տեսց :

Ողջոյն քեզ մարիամ լի շնորհօք՝ Տէր
 քնդ քեզ օրհնեալ ես դու ՚ի կանայս . և
 օրհնեալ է պտուղ որովայնի քոյ Յս
 սէ Սարիամ մայր Աստուծոյ՝ բարե
 խօսեա վասն մեր մեղաւորացս. այժմ և
 ՚ի ժամու մահու մերում. ամէն :

Որոյ

tertius, neque auferre à nobis propter indignitatem nostram. Sextum: Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus nostris debitoribus. Quò petimus à Deo nostrorum delictorum & erratorum veniam ac remissionem. Verùm & nos debemus in nos delinquentibus dimittere: nisi enim nos dimittimus nostris delinquentibus, neque Deus nobis dimittit. Septimum: Ne inducas nos in tentationem, sed libera nos à malo. Quò docet nos non solum hoc orare: Ne inducas nos in tentationem; verùm & illud: sed libera nos à malo. Vide quòd primò petimus non projicere nos in tentationem: sed secundò erigere nos à tentatione, in quâ sumus.

Scisne Salutationem Maria?

Imò scio.

Recita ut percipiam?

Salus tibi, Maria, plena gratiâ, Dominus tecum: benedicta es tu in mulieribus, & benedictus est fructus ventris tui, JESUS. Sancta Maria, mater Dei, intercede pro nobis peccatoribus, nunc & in horâ mortis nostræ. Amen.

Luc. 1, 28.
& 42.

Որոյ էն ասացեալք Բանիս աշտոյից :

Մասն ինչ սորա գաբրիէի Հրեշտա
կապետն է ասացեալ 'ի Ժամու աւե
տեացն : Մասն ինչ եղևութեթ է ասա
ցեալ 'ի Ժամու յորովայնէ յորովայն
երկրպագուէն : և զՄասն ինչ եկեղե
ցի է սոհմանեալ. որ է աղօթք առ սրբ
բուհի Աստուծածաճինն :

Ս ասն էր ասեմք զաշտոյն զեշ Սարգիսն.
չինի հացք մեր որ յերկնայն :

Ասանդի երանուհի կոյսն առաւել
համարձակութի ունի առ իւր միածին
որդին. նաե քաղցրագութ է 'ի վերայ
հօտի որդւոյն իւրոյ. նաե Տր մեր մաղ
թանաց նորա յաւետ ունկնդիր լինի.
վն այնորիկ զկնի փրուհականաց աղօթից
զնա յաւետ միջնորդ և բարեխօս արկա
նեմք 'ի ձեռն աղօթիցս այսոցիկ. վասն
որոյ ամքրիստոնէի զսա պարտ է ուսա
նիլ և հանապազօր ասել :

Ը աշտոյն որոքս պարտ է աղօթել թէ ոչ :

Պարտ է աղօթել առ ամենեւեան
մբ. և զնոս միջնորդս առնուլ 'ի Ժամու
աղօթից. նաե յաւետ առ մեր պահա
պան հրեշտակն. որոյ եմք յանձնեալք :

Quis dixit hæc verba?

Partem quandam horum Gabriel Archangelus dixit tempore annunciationis: partem Elisabeth dixit tempore de ventre in ventrem adorationis: & partem quandam Ecclesia definivit, quæ est oratio ad sanctam Dei genitricem.

Quare dicimus salutationem Mariæ post
PATER NOSTER, *qui es in calis?*

Quoniam beata Virgo magis libertatem loquendi habet apud suum unigenitum Filium: nec non dulcis misericors est super gregem Filij sui; atque Dominus noster petitiones ejus auribus percipit. Propterea post Dominicam Orationem, illam semper mediatricem & advocatam constituimus virtute Orationis hujus. Ideò cuilibet Christiano convenit hanc discere, & omni die recitare.

Ad alios sanctos expedit orare, aut non?

Expedit orare ad omnes Sanctos, & illos mediatores recipere tempore orationis: necnon ad Angelum nostrum custodem, cui sumus commendati.

Գլուխ Չորրորդ

վասն

Տ Լ Ս Լ 'Ս Յ Ի Լ 'Ն Ի Յ
(Ր Ի 'Ն Լ Յ 'Ն)

Բանիք էն օրինացն բանի. զորս ԼՃ էր. և
համ իջեալն որոյ էր զնոսս ԼՃ:

Տասն են բանք օրինացն Աստուծոյ,
և ՚ի ձեռն Մօսէսի ետ ՚ի լեառն սինայի:

Լ'սա ոյժ' միշտութիւնէ՝ չի գիտացից:
Առաջինն. Ես եմ՝ ՏԵՄ ԱՃ. քո. և մի
եղիցի քեզ սյլ ԱՃ բաց յինէն. և մի դի
ցես զանուէն Աստուծոյ քոյ ՚ի վերայ սնո
տեաց:

Երկրորդն. Մի արասցես քեզ կուռս
ըստ անմի նմանութե. յերկինս ՚ի վեր. և
յերկիր ՚ի խոնարհ:

Երրորդն. յիշեա՛ զի սրբեսցես զօր
շաբաթուն:

Չորրորդն. յգառունեա զհայր քո՝ և ըզ
մայր քո:

Հինգերորդն. Մի սպանաներ:

Վեցերորդն. Մի շնար:

Եօթներորդն. Մի գողանար:

Ութներորդն. Մի սուտ վկայեր զըն
կերէ քուսմէ:

Իննե

CAPUT QUARTUM

de

DECIMUM VERBIS

(S. PRÆCEPTIS) LEGIS.

*Quot sunt Legis verba, quæ Deus dedit?**Vel per quem dedit illa Deus?*

Decem sunt verba Legis Dei, & per Exod. 20.
2. &c.
Mosen dedit in monte Sina. Joh 1, 17

Dic nunc singulatim, ut sciam?

Primum est: Ego sum Dominus
Deus tuus, & ne sit tibi alius Deus præ-
ter me. neque ponas (S. assumes) no-
men Dei tui super vana.

Secundum: Ne facias tibi idolum
juxta omnem similitudinem, in coelo
furfum, & in terra deorfum.

Tertium: Memento fanctificare
diem Sabbathi.

Quartum: Honora patrem tuum,
& matrem tuam.

Quintum: Ne occidas.

Sextum: Ne moeheris.

Septimum: Ne fureris.

Octavum: Ne falſum teſteris de
proximo tuo.

B 6

Nonum:

Իններորդն . Մի երդնուր սուտ
յանուն Տեառն Աստուծոյ քոյ :

Տասներորդն . Մի ցանկար կնոջ
ընկերի քոյ . և մի տան նորա . և մի ամ
իրաց որք նորա իցեն :

Սեկնեա ինչ շտապ այժմ ըստ կարգի :

Առաջներորդ պատգամն ուսուցա
նէ մեզ՝ ճանաչել զԱստուծո՛ւմ որ է մեր
արարիչ . և բացի նմանէ զայլոք ոչ ճանա
չել . զի է ընդդէմ Աստուծոյ արարչի :

Երկրորդն ուսուցանէ մեզ՝ ոչ առնել
կուռս գրօշեալս ըստ ամի նմանութե .
Թէ յերկինս ըստ կերպի աստեղաց . և
Թէ յերկրի ըստ ամի կերպի . և նմանու
թե . զի է կռապաշտութի :

Երրորդն ուսուցանէ մեզ՝ զօր կիւրա
կենն պատուել՝ պարագելով միայն ՚ի
գործս Աճայինո՛ւ և ՚ի հոգևորս . իբաց
կալ ՚ի մարմնաւոր գործոյ . և ոչ ըստ
այլոց աւուրցն գործել՝ այլ զօրս զայս
Տեառն նո՛ւիրել :

Չորրորդն ուսուցանէ մեզ՝ պատու
ել զճնօղս կատարելապէս . և ըստ ամի
կերպի մեծարել . և ոչ նեղել զնոսա՛ն և մի
իւրք իրօք : Վնորոյ որք նեղեն զճնօղս
իւրեանց՝ նոցա մահու սպառնայ :

Հինգերորդն ուսուցանէ . մի լինիլ
ձեռն

Nonum: Ne perjures in nomine Domini Dei tui.

Decimum: Ne concupiscas uxorem proximi tui, neque domum ejus, neque omnia, quæ illius sint.

Explica mihi hæc nunc secundum ordinem?

Primum præceptum docet nos cognoscere Deum, qui est noster conditor, & præter illum alios non cognoscere: quoniam est contra Deum creatorem.

Secundum docet nos non facere idola sculptilia juxta omnem similitudinem, sive in coelo secundum formam stellarum, sive in terrâ secundum omnem formam & similitudinem: quia est idololatria.

Tertium docet nos diem Dominicum venerari, vacando solum operibus divinis & Spiritualibus: abstinere à corporali opere, neque juxta alios dies operari, sed diem hunc Domino consecrare.

Quartum docet nos honorare parentes perfectè, & juxta omnem modum magnificare: neque coangustare illos, ne quidem ullis in rebus. Quapropter qui affligunt genitores suos, morte comminantur.

Quintum docet non esse manibus

Ճեռներէց իվր ընկերին անիրաւութիւն
զի մարդ ոչ է իշխան մահու և կենաց.
այլ ԱՅ որ է արարիչ. վի որոյ և զիշխա
նութի ունի մահու:

Աեցերորդն ուսուցանէ՝ ոչ շնալ
այսինքն, ընդ որում որ ոչ է պատկեալ
խորհրդով եկեղեցւոյ՝ իբացկալ ի նմա
նէ. զի մի ապականեսցի խորհուրդ եկե
ղեցւոյ:

Եօթներորդն ուսուցանէ՝. ոչ յափշ
տակել զինչս ընկերին. թէ յայտնի և
թէ ծածուկ. զի մի պարտական լիցի
նմա յաւուրն դատաստանի:

Ութերորդն ուսուցանէ՝ ոչ վկայել
այնմիկ. որոյ ոչ է տեղեակ. զի է սուտ
վկայութի. քանզի ամ որ ոչ է եղեալ
սուտ է. որ վկայէ սուտ. զոչէ վկայէ.
վս որոյ իներքոյ դատապարտութի է:

Իններորդն ուսուցանէ՝ ոչ երդնուլ
սուտ. զայս և Տրն մեր Յիսուս Քրիս
տոս արգելեաց ասելով. ամենեին ոչ երդ
նուլ. զի ի սմանէ ևս բազում վնասք
յառաջգան. և խարդախութիւնք ընդ
իրեարս:

Տասներորդն ուսուցանէ մեզ՝ զմերն
մեզ բաւական համարիլ և ոչ արկանել
զաչս ի ստացունածս ընկերին. առիբաց
հա

Մեկ
5: 34:

Եբր.
13: 5:

magnis contra proximum iniquitate: quia homo non est princeps mortis & vitæ, sed Deus qui est conditor; ideò & potestatem habet mortis.

Sextum docet non adulterare, hoc est, cum quâ aliquis non est matrimonio junctus Sacramento Ecclesiæ, abstinere inde, ne corrumpatur Sacramentum Ecclesiæ.

Septimum docet non rapere quicquam proximi, sive manifestò sive secretò, ut ne debitor fiat illi in die judicij.

Octavum docet non testari illud, ejus quis est inscius: quoniam est falsum testimonium; nam quicquid non est factum, mendacium est. Qui testatur falsum, de nihilo testatur: quapropter sub condemnatione est.

Nonum docet non perjurare: hoc & Dominus noster Jesus Christus prohibuit, dicendo: Omnino non jurare. Mat. 5, 34. Quia ab hoc quoque multa damna promanant, & doli mutui.

Decimum docet nos existimare, non- Heb. 13, 5. strum nobis sufficere, neque conjicere oculos in possessiones proximi, illasque ipsi

հանել զնա 'ի նմանէ . որ է խկապէս
զրկանք :

Գլուխ հինգերորդ .

յաղագո

Ե ՕԹՒՆՆՅ ԽԱՐՀՐԴՈՅ
Ե ԿԵՂ Ե ՅԻՈՅ .

Քանիք են խորհարդք եկեղեցաց . իմ շինչ
զօրութիւնս ունին :

Եօթն են խորհուրդք . և ամենեքեան
են հնարք ընդդէմ մեղաց . և ընձեռողք
չնորհաց . այսինքն Առաջինն՝ Մկրտու
թին : Երկրորդն՝ Դրոշմն : Երրորդն
Հաղորդութին : Չորրորդն՝ Ապաշխա
րութին : Հինգերորդն . Պատկն : Աւելց
երորդն կարգ Քահանայուէն : Եօթն
երորդն Աւերջին օծումն :

Իսկիմ շինչ մկնէսցես համառօտիս :

Մկրտութին է հնարք ընդդէմ սկզբնա
կան մեղաց . որով ազատիմք 'ի մեղացն
ադամայ . որ սկզբնական ասի . և լինիմք
որդեք ԱՅ՝ շնորհօք Տ՛ն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի :

Օծումն որ է դրոշմն . շնորհէ վերս
տին մեզ զօծումն Աստուծային . զոր
կորոյս

41

ipsi eripere: id quod est propriè defraudatio.

CAPUT QUINTUM
de
SEPTEM SACRAMENTIS
ECCLESIAE.

*Quot sunt sacramenta Ecclesiae?
Aut quam virtutem habent?*

Septem sunt Sacramenta, & omnia sunt virtutes (s. remedia) contra peccata, & de gratiâ tractant, qualia sunt: 1. Baptismus. 2. Chrisma. 3. Eucharistia. 4. Pœnitentia. 5. Matrimonium. 6. Ordo Sacerdotij. 7. Extrema Unctio.

Cipio ut explices brevibus?

Baptismus est virtus (s. efficacia) contraria originali peccato, quô liberamur à peccato Adami, quod originale dicitur, & fimus filij Dei gratiâ Domini nostri Jesu Christi.

Unctio, quæ est Chrisma, donat de nuò nobis unctionem divinam, quam amisit

կորոյս հինն ադամ'ի գրախտին. յորմէ
օծմանէ զօրանամք 'ի հաւատոս ՏՆ ՅԵ:

Իսկ հաղորդուին կերակրէ զմեզ. և
զօրացուցանէ. նաև է սպեղանի վերաց
մերոց. և հնարք ընդդէմ վերացն մեղաց
ներգործականաց:

Իսկ խոստովանուին է հնար ընդ
դէմ ներգործականաց մեղաց. զի որ
քան սատանայ զմեզ գթեցուսցէ'ի մեղս.
մեք ևս այտու խորհրդով դարձցուք
և զղջասցուք. և զնոյն խոստովանու
թք'ի մէնջ իբաց թօթափեսցուք. սակս
օրոց բազմիցս կրկնիյ կարօղ է:

Իսկ Պսակն է հնար ընդդէմ շնու
թեան. զի որքան ոչ է պսակ առն և
կնոջ՝ մերձաւորութի նոցին շնութի է
համարեալ. իսկ պսակաւն բառնի շնու
թին 'ի միջոյ. և լինի ամուսնութի ոյս
տոճական ըստ խրատու սրբոյն Պօղոսի:

Իսկ Քահանայութիւն է հնար ընդ
դէմ իշխանութեն սատանայի. և զօրու
թի Աճադործութեան. զի զիշխանու
թին զայն՝ զոր կորոյս ադամ'ի գրախ
տին հնազանդելով սատանայի. վերստին
շնորհեաց մեզ Քժ մարդանալովն և կոր
ծանելովն զսատանայ:

Իսկ Աւերջին օծումն ազատէ զմեզ 'ի
փոշե

43
amisit vetus Adam in paradiso, à quâ uncti-
one corroboramur in fide Domini Jesu.

Sed Eucharistia alit nos, & corroborat,
nec non est emplastrum vulnerum nostro-
rum, ac potentia contra vulnera peccati
actualis.

Confessio autem est remedium con-
tra actuale peccatum: quia quantum Sata-
nas nos cadere faciet (s. projiciet) in pec-
cata: nos quoque hoc Sacramentô rever-
temur contriti, illumque Confessione à
nobis procul dispellemus; propterea sæ-
pè reiterari potest.

At Matrimonium valet contra forni-
cationem: quia quantum non est matri-
monium viri & foeminæ, appropinqua-
tio illorum fornicatio est existimata. Ve-
rùm matrimoniô tollitur fornicatio de
medio, & fit conjugium honorabile, jux-
ta disciplinam sancti Pauli.

Heb. 13, 4

Sed Sacerdotium est efficacia, contra-
ria potestati Satanæ, & virtus divinæ
operationis, quia potestatem illam,
quam amisit Adam in paradiso obediendo
Satanæ, denuò donavit nobis Chri-
stus homo factus in perditionem Satanæ.

Extrema autem Unctio liberat nos à
pecca-

փոշետեսակ՝ և ՚ի ներելի մեղաց . որով
և զառողջութի ընդունիմք հոգւոյ և
մարմնոյ . և արժանանամք Մօայնոյ շնոր
հի:նաւ հնար է ընդդէմ մեղաց մոռացե
լոց՝ և զօրութիւն ընդդէմ սատանայի
ի վերջնում ժամանակի:

Գլուխ վեցերորդ

յաղագս

ՄՃ Ե. Յ. Ն. Ո Յ Ե. Ռ. Ե. Ք. Ի
Ն. Ո Ւ. Թ. Ե. Ե. Ն. Յ:

Ի. Կ. Դ. Ե.
Ի 3. Ի 3.

Որտե՞ր էն Մօայնի առաքինութի
երէք, այսինքն. հաւատ. Յոյս. Սէր:
Օխարդ էն ապա Մօայնի առաքի
նութիւնի:

Ձի հաւատովն հաւատամք յՄՃ. և
ճանաչեմք զնա ամենազօր և ստեղծիչ
լեալ: Յուսով ակնունիմք ողորմութե
նորա, և նախախնամութե. զի յոյս է
ստոյգ ակնկալուի կենացն յաւիտենից:
Եւ ՚ի սոցունց յառաջագայի սէրն, որով
և սիրեմք զնա վասն բարերարութեան
նորին:

Որտե՞ր էն զօրութիւն. որք շարժեն շոյան:
Չորք: Խորագիտութի: Ճշմարտութի:
բարե

peccatis minutis, (propr. pulveris speciem referentibus,) & veniali peccato, quô & sanitatem recipimus animæ & corporis, & efficimur digni divinâ gratiâ: necnon remedium est contra peccata oblivioni tradita, & virtus contraria Sathanæ in ultimo tempore.

CAPUT SEXTUM
de
DIVINIS VIRTUTIBUS.

Quot sunt divina Virtutes?

Tres sunt: Fides, Spes, Charitas.

1. Cor.
13. 13.

Quomodo sunt ille divina Virtutes?

Quia Fide credimus in Deum, & agnoscimus illum omnium fortissimum, & Creatorem existentem. Spe exspectamus misericordiam illius, atque providentiam: quia spes est vera exspectatio vitæ æternæ; & ab hisce promanat Charitas, quâ & diligimus illum ob beneficentiam suam.

Quot sunt Virtutes, quæ movent Spem?

Quatuor: Prudentia, Veritas, Bona
ordina-

Բարեկարգութիւն. և Զօրութիւն:

Ս ասն էրէնէն շարժութիւն յոսոյ:

Ս ասնգի են գլուխք՝ և աղբիւրք
ամենից բարեաց գործոց:

Որքանք են պարգևք հոգւոյն սրբոյ:

Եւսոյ:

Ա I: 2, 3:

Եօթն. այսինքն, Իմաստութիւն,
Հանձար. Խորհուրդ. Զօրութիւն.
Գիտութիւն. Մօլաշտութիւն. և
Երկիւղ Աստուծոյ:

Քանիք են գործք ողորմութիւն. որք ի յիշատակ
գան, յառաջի դատաստանի:

Ս Խէ:

25: 35: և

այլ:

Եօթն. այսինքն. Կերակրել զքաղ
ցեալս. Արբուցանել զծարաւեալս:
Զգեցուցանել զմերկս: Ժողովել զօ
տարս: Տեսանել զհիւանդս: Այցառ
նել բանտելոց: Թաղել զմեռեալս:

Այսոքիկ են գործք մարմնաւոր ողոր
մութիւն:

Դոն և գործք հոգւոր ողորմութիւն. շորս
պարտիս ասել:

Այո՛կան այլևս եօթն գործք հոգւոր
ողորմութիւն Այսինքն. Խրատել զերկ
միտան: Առաջնորդել ագիտաց: Կըշ
տամբել զմեղսասէրս: Մխիթարել զաղբ
տմեալս: Թողուլ զպարտս: Յանձնառ
նուլ զվիշտս: Աղաչել զԱՏ վն կենդա
նեաց և մեռելոց. և վն մեղաց:

Գլուխ

ordinatio (s. Temperantia,) & Fortitudo.

Quare vocantur motiones Spei?

Quoniam sunt capita, & fontes omnium bonorum operum.

Quot sunt Dona Spiritus Sancti?

Septem sunt: Sapientia, Intelligentia, Consilium, Fortitudo, Scientia, Pietas, & Timor Dei. Jes. 11, 2. 3.

Quot sunt opera Misericordiae, quae commemorantur in die judicii?

Septem sunt: Cibare esurientes. Potum dare sitientibus. Vestire nudos. Mat. 25, 35. &c.
Colligere peregrinos. Visitare aegrotos. Visitare in carcere detentos. Sepelire mortuos.

Hæc sunt opera Corporalis Misericordiae.

Sunt ne & opera Spiritualis Misericordiae, quae dicere tibi expedit?

Ita, sunt alia septem opera Spiritualis Misericordiae, nempe Admonere dubitantes. Ducere ignorantes. Increpare peccatorum amantes. Consolari mœstos. Dimittere debita. Tolerare afflictiones. Deprecari Deum pro vivis & mortuis, ac pro peccatis.

Գլուխ եօթներորդ

վասն

Ս Կ Օ Բ Ն Լ Կ Լ Ն Լ Ն Յ Ե Ի
Ն Ե Ր Գ Ո Ր Ծ Ե Լ Կ Լ Ն Լ Ն Յ
Ս Ե Գ Լ Ն Յ :

Որպանք էն աղգի մեղաց :

Երկու . այսինքն Սկզբնական . և
Ներգործական : Իսկ ներգործականն
յերիս բաժանի . այսինքն . Փռլետեսակ .
Ներելի : և Մահացու : և Գարձեալ
յերիս բաժանի . Խորհրդով . Բանիւ .
և Գործով :

Օ իբրեք է Բղին Սկզբնական :

Սկզբնական մեղք է . զոր 'ի նախահօ
րէն մերմէ սերեալ ունիմք ամենեքեան .
որ ջնջի մկրտութի սրբոյ աւագա
նին . զորս առացաք յառաջ . վն այսորիկ
առահասարակապէս առ ամենեւեան բե
րի ոչ առաւել և ոչ նոճազ , այլ միապէս :
վասն որոյ և մկրտութեն շնորհ միապէս
առ ամենեւեան տարածանի . և մաքրէ
զմեզ 'ի մեղաց անտի :

(1) իբրեք էն և ներգործական մեղքն :

Ներգործական մեղք է . որ ոչ առհա
սարակաբար տարածանի առ ամենեւեան .
այլ առ այն միայն . որ գործէ զմեզս . վն
որոյ

CAPVT SEPTIMVM

de

O R I G I N A L I,
E T A C T U A L I
P E C C A T O.*Quot sunt genera peccatorum?*

Duo sunt, Originale, & Actuale. sed Actuale in tria dividitur, nempe in Minutum, (propr. pulveris speciei simile,) Veniale, & Mortale. Ac iterum in tria dividitur, quæ fiunt Consilio, Verbo, & Opere.

Quodnam est peccatum Originale?

Originale peccatum est, quod à primo Parente nostro generatum habemus omnes, quod deletur baptismo sancti lavacri, quod diximus suprâ. Ideò communiter ad omnes affertur, (s. propagatur,) non magis neque minùs, sed æqualiter; ac propterea baptismi gratia æqualiter ad omnes extenditur, & purgat nos à peccatis illinc.

Quodnam est Actuale peccatum?

Actuale peccatum est, quod non communiter extenditur ad omnes, sed ad illum solùm, qui operatur peccatum.

C

Qua-

որոյ և խոստովանութեն թողութիւն
այնմ միայն լինի. որ զղջայ. և խոստովանի.
իսկ այնք՝ որք ոչ զղջան՝ և ոչ խոստովանին.
ոչ առնուն զթողութիւն մեղաց:
Ասկա այնորիկ խոստովանութիւն ի բազմիցս է սահմանեալ ՚ի Տէ Զէ. քանզի
բազմիցս մեղանչեմք. վասն որոյ բազմիցս
պարտեմք զղջալ և խոստովանիլ:
Իսկ մկրտութիւնն մի անգամ լինի. քանզի
ոկզբնական մեղքն մի է՝ և ոչ բազմիցս
կրկնի:

Ար է խոստովանութիւն:

Մահուցաւ մեղք է. որ հակառակ
կայ սիրոյն Աստուծոյ. և յետս ընկենու
զհոգին ՚ի գթութենէն Աստուծոյ. և
պարտական առնէ յաւիտենականաց
տանջանացն:

Ար է ներքին մեղք:

Ներքին մեղք է. որ ոչ կայ հակառակ
սիրոյն Աստուծոյ. և ոչ յետս ընկենու
զհոգին ՚ի գթութենէն Աստուծոյ:
և ոչ է պարտական յաւիտենականաց
տանջանացն. բայց ոչ է հաճոյ Ա. յ.
որեւ ոչ է կամաւն Ա. յ. և սրկաւեցուցանէ
զաարփումն սիրոյն. վս այն պարտ է
յայտ կեանս քաւել. քան թէ երթալ
ի քաւարանն. որ է այն կեանքն:

51

Quapropter & confessione remissio illi tantum fit, qui contritus confitetur: illi verò, qui non conteruntur, neque confitentur, non accipiunt remissionem peccatorum. Idcirco confessio multoties est ordinata à Domino Jesu: sæpè enim peccamus; ideò sæpè obligamur cordis dolore conteri, & confiteri. Baptismus autem semel fit: etenim Originale peccatum unum est, neque sæpius reïteratur.

Quodnam est Mortale peccatum?

Mortale peccatum est, quod resistit charitati Dei, & retrorsum projicit animam à miseratione Dei, ac reum facit æternorum cruciatuum.

Quodnam est Veniale peccatum?

Veniale peccatum est, quod non resistit charitati Dei, neque retrorsum projicit animam à miseratione Dei, nec est reum æternorum cruciatuum: verum non placet Deo, neque est voluntate Dei, & diminuit desiderium charitatis; quapropter expedit in hac vita expiare, quàm ire in Purgatorium, quod est illa vita.

Որքանիս էն միշտ գլխաւորի. որի էն ակոբանիս
ամենից մեղաց: Որի եւ մահաւաճութիւնս
Եօթն՝ էն՝ այսինքն. Հպարտութի,
Նախանձ. Բարկութիւն. Ագահու
թիւն. Ծուլութի. Որկրամոլութի.
Բզջախոհութի:

Քանիս էն միշտ ընդդէմ՝ Հոգեւոյն սրբոյ:
Աւելց. այսինքն: Յուսահատութի՝ ի կե
նացն յաւիտենականաց: Ինքնահաճու
թիւն: Կամապաշտութի: Ընդդիմանալ
ճմարտութե: Նախանձ պատուոյ:
Իմեղս մեռանիլ. կամ Անզղջութի:
Քանիս էն միշտ՝ որի միշտ խնդրեն զՎրէժս
մ'սրո-ծոյ:

Չորս. այսինքն. Անմեղ սպանութիւն:
Արուազիտութի: Չրկանք աղքատաց:
Հատանել զվարձս մշակաց: չորքս այսո
քիկ էն սարսափելիք:

Գլուխ Ութերորդ

յաղագս

Ե. Ռ. Ե. Ք. Ի. Ն. Ռ. Թ. Ե. Ե. Ն. Յ.

Քանիս էն առաստիճան-ընդդէմ գլխաւորի
ընդդէմ սոցա:

Դարձեալ Եօթն էն: այսինքն.
Խոնարհութի ընդդէմ Հպարտութե: Բարե
հաճու

Quot sunt peccata capitalia, quæ sunt principia omnium peccatorum, quæ & mortalia dicuntur?

Septem sunt hæc ipsa: Superbia. Invidia. Ira. Avaritia. Acedia. Gula. Libido.

Quot sunt peccata contra Spiritum sanctum?

Sex illa sunt: Desperatio de vita æterna. complacentia de seipso. Voluntatis adoratio. Impugnatio veritatis. Invidia honoris (sc. proximi.) In peccatis mori, vel sine contritione.

Quot sunt peccata, quæ semper postulant vindictam a Deo?

Quatuor, quæ sunt: Innocens homicidium. Masculorum cognitio. Oppressio pauperum. Defraudatio mercedis operariorum. Quatuor hæc sunt formidanda.

CAPUT OCTAVUM

de

V I R T U T I B U S.

Quot sunt Virtutes principales contrariae hisce?

Iterum Septem sunt, nempe Humilitas, contraria superbiæ. Beneyolentia,

Հաճութիւն ընդդէմ նախանձու :
 Հեզութիւն ընդդէմ բարկութեան :
 Աւատաստութիւն ընդդէմ ագահութեան :
 Արիութիւն ընդդէմ ծուլութեան : Պահացո
 ղութիւն ընդդէմ Որկրամոլութեան : Ողջա
 խոհութիւն ընդդէմ բղջախոհութեան :

Քանի՜ են ահացոյցիչ մարդիկ՝ ցորխոր
 հելլ ի միշտ քաղաքին :

Չորք. այսինքն : Առաջինն՝ մահն :
 Երկրորդն՝ Ահեղ դատաստանն : Եր
 րորդն՝ Դժոխքն ահագին : Չորրորդն՝
 Արքայութիւն անձառ :

Որով իւրեղէ մարդ պահել չենին ի սէրն Լ. յի
 Այսոքիւք. զի ասացէ զաղօթս Աս
 տուածամօրն. և միշտ խորհեցի զհնգե
 տասան յանձնառիկ տնօրէնութիւնն
 Քի. և զնոցին աղօթան. և զկեանս
 Տն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի :

Գլուխ Իններորդ

յաղագս

Դ Ի Տ Ե Ի Ո Ր Ո Ի Թ Ե Ը Ե
 Ո Գ Դ Ո Յ Ե Ք Ե Օ
 Ս Ը Ը Ի Ը Ս Ի Ե

Որք են հնգեդասան տնօրէնութիւնն

Հինգ ուրախութեան են. այս
 ինքն.

contraria Invidiæ. Mansuetudo, contraria Iræ. Liberalitas, contraria Avaritiæ. Diligentia, contraria Acediæ. Temperantia, contraria Gulæ. Castitas, contraria Libidini.

Quot sunt terrorem incutientia hominibus, quæ meditando à peccatis desistunt?

Quatuor sunt hæc ipsa: Primum, Mors. Secundum, Judicium formidabile. Tertium, Infernus terribilissimus. Quartum, Regnum ineffabile.

Quibus poterit homo conservare seipsum in Charitate Dei?

Hiscæ, ut recitet Orationem Dei genitricis, & semper meditetur quindecim commendationes mysteriorum (s. dispensationum) Christi, illorumque preces, atque vitam Domini nostri Jesu Christi.

CAPUT NONUM
de
SEDULA ATTENTIONE AVE
MARIA.

Quanam sunt quindecim illa Mysteria?
Quinque sunt ad gaudium pertinentia:

ինքն. Առաջին Աւետիքն: Երկրորդն Ողջոյն Եղ'իսաբեթի: Երրորդն՝ Տնունդն Տն: Չորրորդն Ընծայիլն՝ ի տաճարին: Հինգերորդն՝ Տրամաբանելն Յի ընդ վարդապետացն Երկոտասանամեայ:

Հինգ ևս այլ տրամուծե: Առաջինն՝ Աղօթելն ի պարտիզին: Երկրորդն. Չաղիլն: Երրորդն՝ Փշով պսակիլն: Չորրորդն՝ Բառնալն խաչին: Հինգերորդն. Մեռանիլն փրկչին ի խաչին. և Թաղիլն:

Հինգ ևս Փառաւորութե վերջին: Առաջինն Յարութին Տն: Երկրորդն Համբարձումն: Երրորդն՝ Գալուստ Հոգւոյն սրբոյ: Չորրորդն՝ Աւերափոխումն Ածածնի: Հինգերորդն՝ Թագիւ պսակումն նորին:

Գլուխ Տասներորդ՝
ՅԵՂ ԵՂ Ս ԳԵՏՈՒԻՐԵ
ԵՒՅՆ ԵԻԻՆՆԵՐԵ
ԵՈՒԹԵՒՆՅՈՒՐ
ԲԱՅԵՒՆՆԵՏԵՐԵ
ԵՒՆԵԻՍԵՐԵ
ՍԵՆՅՆՆՈՒԹՅՈՒՆ

Քանիք ին պարտաւիրանիք աւետարանականք:
Երկու: Առաջինն Սերեցեա զՏԵ
Աստուծ

Ստորին.
22: 37. ևս
այլ
Ստորին 12
30. 31.

nempe Primum, Annunciatio. Secundum, Salutatio Elisabeth. Tertium, Nativitas Domini. Quartum, Oblatio in templo. Quintum, Disputatio Jesu cum Doctoribus, duodecim annos nati.

Quinque etiam alia ad dolorem pertinent: Primum, Oratio in horto. Secundum, Flagellatio. Tertium, Spinea Coronatio. Quartum, Gestatio Crucis. Quintum, Mors Redemptoris in Cruce, & Sepultura.

Quinque & ad gloriam pertinentia sunt ultima: Primum, Resurrectio Domini. Secundum, Ascensio. Tertium, Adventus Spiritus sancti. Quartum, Assumptio Dei Genitricis. Quintum, Coronatio Coronatio illius.

CAPUT DECIMUM
de
MANDATIS, ET NOVEM
BEATITUDINIBUS
SANCTI EVANGELII,
ET PARTIBUS
ANIMÆ.

Quot sunt mandata Evangelica?

Duo: Primum, Diliges Dominum

C 5

Deum

Matth 22,

37. &c.

Marc. 12,

30, 31.

Աստուածքո՛ւ յսմ՝ սրտէ՛ք քու մմէ՛ և յսմ՝
անձնէ՛ քու մմէ՛ . և յսմ՝ զօրութենէ՛
քու մմէ՛ և յսմ՝ մտացքոց՝ Երկրորդն սի-
րեացես զընկերք քո իբրև զանձնքո՛ւ :

Որքանի՛ էն Երանոս-Բիւնի՛ աւերաբանականի՛ :

Սատու.

Ինն էն :

5.3. և

այլ

Խ Երանի աղքատաց հոգւով՝ զի նոցա
է արքայութիւնն երկնից : Բ Երանի
սգաւորաց՝ զի նոքա մխիթարեսցին :
Գ Երանի հեզոց՝ զի նոքա ժառանգեա-
ցեն զերկիր : Դ Երանի որք քաղցեալք
և ծարաւիք իցեն արդարութեան՝ զի
նոքա յագեսցին : Ե Երանի ողորմածաց՝
զի նոքա զողորմութի գացեն : Զ Երա-
նի այնոցիկ՝ որք սուրբք են սըր-
աիւք . զի նոքա զԱստուած տեսցեն :
Է Երանի խաղաղարարաց՝ զի նոքա
որդիք Աստուծոյ կոչեսցին : Ը Երանի
որք հալածեալք իցեն վասն արդարու-
թեան՝ զի նոցա է արքայութի երկնից :
Թ Երանի է ձեզ՝ յորժամ նախատի-
ցեն զձեզ՝ և հալածեսցեն . և ասիցեն
զամենայն բան չար զձէնջ սուտ վասն
իմ . ցնծացէք և ուրախւերուք՝ զի վարձք
ձեր բազումք են յերկինս :

Վրանի՛ էն մատանի՛ հոգւոց :

Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota virtute tua, & ex tota mente tua. Secundum, Diliges proximum tuum sicut teipsum.

Quot sunt Beatitudines Evangelicae?

Novem sunt.

Matt. 5, 3
&c.

1. Beati pauperes (f. Benè sit pauperibus) spiritu: quoniam illorum est regnum coelorum. 2. Beati lugentes: quia ipsi consolabuntur. 3. Beati mites: quoniam ipsi possidebunt terram. 4. Beati qui esurientes & sitientes sint iustitiam: quia ipsi saturabuntur. 5. Beati misericordes: quoniam illi misericordiam consequentur. 6. Beati qui mundi sunt cordibus: quoniam illi Deum videbunt. 7. Beati pacifici: quia ipsi filij Dei vocabuntur. 8. Beati qui persecutione affecti sint propter iustitiam: quia ipsorum est regnum coelorum. 9. Beati estis, (f. Benè est vobis,) quum probris affecerint vos, & persecuti fuerint, & dixerint omne verbum malum de vobis, mendacium propter me. Exsultate, & læti estote: quoniam merces vestra multa est in cælis.

Quot sunt partes Anima?

Երեք. այսինքն. Բան. Ցատումն. և
Ցանկութիւն:

Քանի՜ են զբռնէի հոգաց.
Երկու. այսինքն. գիտնական. և կեն
դանական:

Ոյ՜ են գիտնականին.
Չգայութի. երեակայութի. կար
ծիք. տրամախոհութի. միտք:

Ոյ՜ են կենդանականին.
Կամք. ընտրողութի: յօժարութի.
ցանկութի. բարկութիւն:

Ոյ՜ են 'խոցանէ բանականի. և ոյ՜ անբանի'

Բանականք են գիտնականին. կար
ծիքն. տրամախոհութիւն. միտքն:
Իսկ անբանք են. զգայութիւն. և երեա
կայութիւն:

Ըրա և շրարորդութի կենդանականին.
Եւ կենդանականին բանականք են
կամք՝ ընտրողութիւն. յօժարութի:
Իսկ անբանք. ցանկութի. բարկութի:

Tres, quæ sunt : Ratio, Ira, & Appetitus.

Quot sunt potentia Anime?

Duæ, nempe Scientifica, & Vitalis.

Quanam sunt Scientifica?

Sensus, Phantasia, Opinio, Mens, Intellectus.

Quanam sunt Vitales?

Voluntas, Electio, Propensio, Appetitus, Ira.

Quanam sunt ex hisce Rationales, & quanam Irrationales?

Rationales sunt Scientifica, Opinio, Mens, Intellectus.

At Irrationales sunt, Sensus, & Phantasia.

Fac & discrimen Vitalis?

Et Vitalis Rationales sunt, Voluntas, Electio, Propensio. Sed Irrationales, Appetitus, Ira.

O B C O N V E N I E N
ԱՍՍՆ ՊԱՏՇԱՃԱԻՈՐՈՒ

tiam Materiæ adjunctum est

Թեան Նիւթոյ առժեցեալ է

Symbolum sancti

Դաւանութիւն սրբոյն

Athanasii , Episcopi

Աթանասի Էպիսկոպոսի

Alexandrini.

Աղէքսանդրացւոյ:

Quicumque vult salvus fieri,
Ովոր կամի կեցուցեալ լինիլ,
ante omnia oportet tenere
նախքան զամենայն պարտի ունիլ
fidem Catholicam : quam si
զհաւատն կաթոլիկէ : Զոր եթէ
quis integrè & inviolatè non
որ անբողջապէս և անարատաբար ոչ
servaverit, sine dubio in æter-
պահիցէ, առանց կարծեաց ՚ի յաւի
num peribit. Verùm Catholica fides
տեան կորիցէ: Իսկ կաթոլիկէ հաւատն
est hæc, ut unum Deum in Trini-
է այս, զի մի Աստուած ներբորդու
tate,

tate, & Trinitatem in Vni-
թեան. և զերրորդութիւն ըն միու-
tate veneremur: non personas con-
թեան մեծարեսցուք: ոչ զանձինս շփո-
fundendo, neque substantiam separan-
թելով. և ոչ զգոյացութիւն բաժանե-
do. Nam alia est persona Patris, alia
լով: Քանզի՝ այլ է անձն Հօր. այլ
Filij, alia Spiritûs Sancti. Sed
Որդւոյն. այլ Հոգւոյն Սրբոյ: Բայց
Patris, & Filij, & Spiritus sancti
Հօրն և Որդւոյն և Հոգւոյն սրբոյ
divinitas est una, & gloria
աստուածութիւն է մի, և փառն
æqualis, majestasque
հանգէտ, հանդիսավեհութիւննիսկ
coæterna. Qualis Pater,
յաւիտենականակից: Որպիտի Հայրն,
talis est & Filius, talis est &
այնպիսի է և Որդին. այնպիսի է և
Spiritus sanctus. Increatus Pater, in-
Հոգին սուրբ: Անստեղծ Հայրն. ան-
creatus Filius, increatus & Spiritus
ստեղծ Որդին. անստեղծ և Հոգին
sanctus. Immensus Pater, immensus Filius,
սուրբ: Անչափ Հայրն. անչափ Որդին.
immen-

immensus & Spiritus sanctus. Æter-
 անչափ և Հոգին սուրբ: Յաւիտե-
 nus Pater, æternus Filius,
 նախան Հայրն. յաւիտենական Որդին.
 æternus & Spiritus sanctus: &
 յաւիտենական և Հոգին սուրբ: և
 tamen non tres æterni, sed
 սակայն ոչ երեք յաւիտենականք, այլ
 unus æternus: sicut non tres
 մի յաւիտենական: Որպէս ոչ երեք
 increati, nec tres immensi, sed
 անստեղծք, և ոչ երեք անչափք այլ
 unus increatus, & unus immensus.
 մի անստեղծ, և մի անչափ,
 Similiter omnipotens Pater,
 Մանապէս ամենակարող Հայրն.
 omnipotens Filius, omnipotens &
 ամենակարող Որդին, ամենակարող և
 Spiritus sanctus: & tamen non tres
 Հոգին սուրբ: Եւ սակայն ոչ երեք
 omnipotentes, sed unus omnipotens.
 ամենակարողք, այլ մի ամենակարող:
 Ita quoque Deus Pater,
 Այսպէս ևս Աստուած Հայրն,
 Deus Filius, Deus & Spiritus
 Աստուած Որդին, Աստուած և Հոգին
 sanctus:

sanctus: & tamen non tres dii,
 սուրբ: Եւ սակայն ոչ երեք աստուածք:
 sed unus est Deus. Sic etiam

այլ մի է Աստուած: Այսպէս և
 Dominus Pater, Dominus Filius, Dominus
 Տէր Հայրն, Տէր Որդին, Տէր

& Spiritus sanctus: & tamen non tres
 և Հոգին սուրբ: Եւ սակայն ոչ երեք
 domini, sed unus est Dominus. Quia

մեարք, այլ մի է Տէր. Քանզի
 sicut unamquamque personam Deum
 որպէս զիւրաքանչիւր անձն Աստուած
 & Dominum singulatim confiteri

և Տէր առանձնապէս խոստովանել
 Christianâ veritatē

ի քրիստոնէականէ Զմարտութենէ
 compellimur: Ita quoque tres

Համաստիպիմք: Այսպէս և զերեւ
 deos, aut tres dominos dicere
 աստուածս, կամ զերեւ մեարս ասել

Catholicâ prohibemur religio-
 Կաթոլիկէիւ արգելանիմք դաւանու-
 ne. Pater à nullo est factus,

Թեամք: Հայրն ոչ յուրէքէ է արարեալ,
 neque creatus, neque genitus. Filius à
 և ոչ ստեղծեալ. և ոչ ծնեալ Որդին է
 Patre

Patre solo est, non factus, neque
 Հօրէ միայնոյ է. ոչ արարեալ, և ոչ
 creatus, sed genitus. Spiritus sanctus
 օտեղծեալ, այլ ծնեալ: Հոգին սուրբ
 à Patre & Filio, non factus, non
 է Հօրէ և Յորդւոյ, ոչ արարեալ, ոչ
 creatus, nec genitus, sed proce-
 օտեղծեալ, և ոչ ծնեալ, այլ յառաջ
 dens. Unus ergo est Pater, non tres
 բղեալ: Մի ուրեմն է Հայր, ոչ երեք
 patres: unus Filius, non tres filij: unus
 հարբ. մի Որդի, ոչ երեք որդիք: մի
 Spiritus sanctus, non tres spiritus sancti.
 Հոգին սուրբ. ոչ երեք հոգիք սուրբք:
 Et in hac trinitate nihil
 եւ ներ այսմիկ երրորդութեան ոչինչ
 prius aut posterius, nihil
 նախկնագոյն կամ վերջագոյն, ոչինչ
 majus aut minus: sed tres
 մեծագոյն կամ փոքրագոյն. այլ երեքեան
 personæ totæ sunt coæternæ
 անձինքս համայնք են յաւիտենակիցք
 sibi, & coæquales. Ita ut
 իրեարց. և հանգիսակիցք: Մինչ զի
 per omnia, (sicut jam supra
 ըստ ամենայնի (որպէս արդ' ի վերոյ
 dictum.

dictum est,) & vnitas in Trini-
 սացաւ,) և միութիւն ներբորդու-
 vate, & Trinitas in vnitate
 Թեան, և երբորդութիւն ըն միութեան
 veneranda sit. Quicumque vult ergo
 մեծարելի է: Որոք կամի ուրեմն
 saluus esse, ita de Trini-
 կեցուցեալ լինիլ, այսպէս զերբորդու-
 tate sentiat. Sed ad salutem
 Թենէն զգայցէ: Բայց առ կեցութիւնն
 æternam est necessarium quoque,
 յաւիտեանական է հարկաւոր ևս
 ut incarnationem etiam Domini
 զի զներմարմնութիւնն ևս Տեառն
 nostri Jesu Christi fideli-
 մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի հաւատարմա-
 ter credat. Est ergo recta
 ոյէս հաւատայցէ: Է ուրեմն ուղիղ
 fides, ut credamus, & profitea-
 հաւատ, զի հաւատայցեմք՝ և դաւանի
 mur quod Dominus noster Jesus
 ցեմք: քանզի Տէրն մեր Յիսուս
 Christus Filius Dei, Deus
 Քրիստոս Որդի Աստուծոյ. Աստուծո
 & homo est. Deus ex substan-
 և մարդ է: Աստուծո՝ ի գոյացութե
 uia

tiâ Patris ante secula
 նէ Հօր. յառաջ քանզ յաւիտեանս
 genitus: & homo est ex substan-
 ծնեալ: և մարդ է ՚ի գոյացու-
 tiâ matris in seculo natus.
 Թե՛նէ մօրն ներ յաւիտենում ծնեալ:
 Perfectus Deus, perfectus
 Կառարեալ Աստուած. Կառարեալ
 homo, ex anima rationali & ex cor-
 մարդ. ՚ի հոգւոյ բանականէ. և ՚ի մար-
 pore humano subsistens Æ-
 մոյ մարդկայնոյ ենթակայացեալ: Հա-
 qualis Patri secundum divinita-
 ասար Հօրն ըստ Աստուածու-
 tem, & minor Patre secundum
 Թեան, և փոքրագոյն քանզ հայրն ըստ
 humanitatem. Qui licet Deus
 մարդկու Թեան: Ար Թէպէտ Աստուած
 sit & homo: non duo tamen, sed unus
 իցէ և մարդ: ոչ երկու սակայն. այլ մի
 est Christus. Unus autem non conver-
 է Քրիստոս: Մի իսկ ոչ փոփոխ-
 sione divinitatis in carnem,
 մամբ աստուածութեանն ՚ի մարմին:
 sed assumptione humanitatis
 այլ առնկալմամբ մարդութեանն
 in

in Deum. Vnus omnino, non confu-
 Մատուցած: Մի ամենակին, ոչ շփոթ
 sione substantiæ, sed unitate
 մամբ գոյացութեան, այլ միութեամբ
 personæ. Nam sicut anima ratio-
 անձին. Քանզի որպէս հոգի բանա
 nalis & caro est unus homo: ita
 կան և մարմին է՝ մի մարդ. այսպէս
 Deus & homo est unus Christus.

Մատուցած և մարդ է մի Քրիստոս:
 Qui passus est pro salute no-
 Որ չարչարեցաւ վասն կեցութեան մե
 strâ, descendit ad inferos, tertiâ
 րոյ. եջաւ ՚ի դժոխս, ներբորդում
 die resurrexit à mortuis. A-

աւուր. վերջարեաւ ՚ի մերեկոց: համ
 scendit ad cælos, sedit ad dextram
 բարձաւ ՚ի յերկինս. նստաւ ընդ աջմէ
 Dei Patris omnipotentis: inde

Մատուցող հօր ամենակարողի: ուստի
 etiam venturus est ad iudicandum vi-
 ւա գալոց է ՚ի դատել զկենդա
 vos & mortuos. Cujus ad adventum
 նիս և զմեռեալս: Որոյ ՚ի գալուտեան
 omnes homines resurrecturi sunt
 ամենայնք մարդիկք յառնելոց են
 iterum

iterum cum suis corporibus, & sunt
 վերստին ընդ իւրեանց մարմնոց. և են
 reddituri ob facta sua
 հատուցանելոց վասն գործոց իւրեանց
 rationem. Et qui bona egerunt,
 զհամար: Եւ որք զգարիս են արարեալք.
 ibunt in vitam æternam: sed
 երթիցեն 'ի կեանս յաւիտենականս. իսկ
 qui mala, in ignem æternum.
 որք զչարս, 'ի հուրն յաւիտենական:
 Hæc est fides Catholica, quam
 Այս է հաւատ կաթոլիկէ, զոր
 quisque nisi fideliter
 ամենայնոր եւթէ ոչ հաւատարմապէս
 firmiterque crediderit,
 հաստատապէս իսկ հաւատացեալ էցէ,
 saluus esse non poterit.
 կեցուցեալ լինիլ ոչ կարիցէ:

Ad complendum folium appositus ei

Աւի ընդ զԹուխտս եդեալ
hic Psalmus Davidis centesimus
այս Սաղմոս Դաւթի հարիւրորդ
nonus.

իննեորդ :

1. Dixit Dominus Domino meo,

մ Ըսաց Տէր ցՏէր եմ .

ad dexteram meam: donec ponam ini-

ընդ զձե իմմէ. մինչեւ եդեց զԹըշ

micos tuos scabellum pedum tuorum.

համիս քո պատուանդան ոտից քոց :

2. Virgam virtutis mittet

ք Դաւազան զօրութեան առաքեսցի

tibi Dominus ex Sion, & domina-

քեզ Տէր 'ի Սիօնէ' և տիրես

beris tu in medio inimicorum tuorum.

ցես դու 'ի մէջ Թշնամեաց քոց :

3. Tecum est principium in die virtutis

ք Ընդքեզ է սկիզբն յաւուր զօրութե

tuæ, in splendore sanctorum tuorum:

քոյ. 'ի վայելչութիւն սրբոց քոց.

ex utero ante luciferum

յարդանտէ յառաջ քանզ արուսեան

genui te. 4. Juravit Dominus, &

ծնայ զքեզ: ք Երդուաւ Տէր. և

non

տակեացէ զգլուխս բազմաց յերկրի :

7. De torrente in via bibet:

է Զուղխս 'ի Ճանապարհի արբուցէ.

propterea & exaltabit

Վասնայսորիկ և բարձրացացէ

caput.

զգլուխս :

FINIS.

Ա Ե Ր Զ :

&

և

Gloria

Փառք

Deo.

Աստուծոյ :